

آموزش پزشکی به مدیریت پرتوان احتیاج دارد"

گفتگو با استاد ارجمند آقای دکتر رضا رجبیان

استاد آقای دکتر رضا رجبیان، در سال ۱۳۲۶ در بجنورد متولد شدند. ایشان پس از اتمام دوران متوسطه و دبیرستان در سال ۱۳۵۱ در رشته پزشکی عمومی از دانشگاه علوم پزشکی مشهد فارغ التحصیل شدند. پس از اتمام دوره پزشکی عمومی و انجام خدمت نظام وظیفه، برای تحصیل در تخصص بیماری‌های داخلی در سال ۱۳۵۲ راهی آمریکا شدند و پس از گذراندن دوره سه ساله تخصص بیماری‌های داخلی برای فوق تخصص غدد داخلی و متابولیسم رهسپار کشور کانادا شدند. در سال ۱۳۵۷ به دعوت دانشگاه مشهد به ایران برگشتند و همکاری خود را با این دانشگاه شروع کردند. ایشان در سال ۱۳۶۹ عنوان استاد تمام دانشگاه علوم پزشکی مشهد را به دست آوردند و در سال ۱۳۷۵ به عنوان استاد نمونه کشوری شناخته شدند.

همچنین در سال ۱۳۸۰ به عنوان پزشک نمونه (رشته غدد داخلی) از طرف سازمان نظام پزشکی کل کشور مورد تقدیر قرار گرفتند. ایشان مؤسس و رئیس مرکز تحقیقات غدد و متابولیسم دانشگاه مشهد و سال‌ها در این مرکز مشغول آموزش و تحقیق بودند و در سال ۱۳۹۰ به افتخار بازنشستگی نائل آمدند. در طی این سالها بیش از ۲۵ فوق تخصص غدد زیر نظر ایشان در دانشگاه مشهد تربیت شدند. شش کتاب در زمینه غدد و متابولیسم و ۸۰ مقاله در مجلات معتبر رهاورد مکتوب ۳۳ سال خدمت ارزشمند و صادقانه این استاد گرامی است. از سوابق اجرایی ایشان می‌توان به معاونت آموزشی و پژوهشی بیمارستان قائم دانشگاه مشهد، مدیریت گروه داخلی، ریاست درمانگاه‌های بیمارستان قائم، عضو انجمن متخصصین رشته داخلی و رشته فوق تخصصی بیماری‌های غدد، عضو هیأت مدیره انجمن متخصصین غدد داخلی ایران، عضو هیأت ممیزه و شورای پژوهشی دانشگاه مشهد، عضو بورد تخصصی بیماری‌های داخلی و فوق تخصص غدد و ... اشاره کرد. اخیراً، از دکتر رجبیان بواسطه کسب عنوان دانشمند برتر در زمینه غدد و متابولیسم از سوی پژوهشگاه علوم غدد و متابولیسم دانشگاه تهران و شبکه تحقیقات دیابت کشور تقدیر به عمل آمد. این اتفاقات مبارک زمینه‌ساز گفتگویی با ایشان در دفتر تحریریه مجله سازمان نظام پزشکی مشهد شد:

• چه عاملی باعث شد که رشته داخلی و پس از آن غدد را انتخاب کردید؟

در زمانی که دانشجو بودم رشته‌های داخلی اهمیت بیشتری داشت و رشته‌های پر درآمد در اولویت نبود. من هم چون در پی بهترین‌ها بودم، به این رشته از پزشکی که با شناخت بیشتر مکانیسم‌های بدن در سلامت و بیماری همراه است، گرایش پیدا کردم.

• اگر به گذشته برگردید باز هم پزشکی و بطور خاص غدد را انتخاب می‌کنید؟

انتخاب پزشکی به علت قداست و احترام اجتماعی بود. آموزه‌های خانوادگی من حکم می‌کرد که کار را بخاطر خدمت

• استاد از دوران تحصیل خود در مدرسه و دانشگاه بر ایماں بگوئید:

دوران ابتدایی را در بجنورد و دبیرستان را در دبیرستان فیوضات در مشهد گذراندم. در سال ۱۳۴۴ با انگیزه خدمت به جامعه، وارد دانشکده پزشکی شدم. از اساتید بزرگوار که همیشه مدیون زحماتشان هستم می‌توانم از آقایان دکتر شهیدی، دکتر علیزاده، دکتر مینو، دکتر مستقیمی، دکتر امیری، دکتر مستشاری، دکتر صراف، دکتر رادپور و دکتر گنجی نام ببرم. پس از اتمام این دوره، در سال ۱۳۵۲ برای گذراندن دوره تخصص داخلی به کشور آمریکا رفتم و به مدت سه سال در دانشگاه شهر دیترویت مشغول به تحصیل بودم.

سپس برای تحصیل در مقطع فوق تخصص به کانادا رفتم. وقتی به دعوت دانشگاه مشهد به ایران برگشتم، در ایران رشته فوق تخصص غدد را مانداری نشده بود. سالها بعد با همکاری دانشگاه‌های مادر این رشته تأسیس شد.

انتخاب کنم و نگران معیشت نباشم چون رفاه به خودی خود به دنبال خواهد آمد. این باور در من نهادینه شده است و اگر بار دیگر دنبال حرفه‌ای باشم، پزشکی و رشته غدد (هورمون‌شناسی) را انتخاب خواهم کرد.

• دوران کار و طبابت خود بگویید:

این کار از معلولیت ذهنی ۲۰ میلیون نفر جلوگیری شد. اخیراً بیستمین سال تهیه نمک پددار گرامی داشته شد. خاطره دیگر بررسی شیوع کمبود ویتامین D بود که عامل مؤثری در پوکی استخوان است و مشخص شد بیش از ۳۰٪ از مردم کشور به آن مبتلا هستند.

• دورنمای پزشکی را چطور می‌بینید؟

مدیران و فرهنگ سازان، رسالت سنگینی بر عهده دارند و آینده علمی کشور را می‌سازند. آنها کمر خدمت بسته‌اند و اجتماع چشم به کار و تلاش آنها دارد. آموزش پزشکی به مدیریت پروتوان احتیاج دارد. اعمال مدیریت خوب بعد از اندوختن تجربه امکان دارد نه به موزات فراگیری. روش مؤثر آموزش الگو شدن است نه حرف زدن؛ نشان دادن است نه بیان کردن؛ و تدبیر است نه تقلید. دلسوختگان به این مهم آگاهند. باید همه برای آینده بهتر تلاش کنیم و امیدوار باشیم.

• تفاوت پزشکی امروز با دیروز را در چه می‌دانید؟

پزشکی امروز تکامل دانسته‌های دیروز است. باید از پدیده‌های جدید برای دقت در تشخیص و سهولت درمان استفاده کنیم. هدف تکمیل و اصلاح یافته‌های موجود است نه تکرار پدیده‌های منسوخ امروزه مقایسه با شواهد و آمار انجام می‌شود نه با اظهارات و مشاهدات شخصی. هر قدر به اصول علمی بیشتر بایند باشیم دورنمای بهتری را ترسیم خواهیم کرد.

• جایگاه پزشک را در جامعه چگونه می‌بینید؟

با وجود اشکالات موجود، پزشکان از منزلت اجتماعی خوبی برخوردار هستند. پزشکان با دردهای مردم و اجتماع آشنایی دیرینه دارند. این رابطه عاطفی است و هیچ صلحت و هدف دیگری آنرا توجیه نمی‌کند.

• چگونه می‌توان از تقدس حرفه پزشکی محافظت کرد؟

کار صحیح انجام دادن و صداقت حرفه‌ای کافی است. دانشگاه‌ها و سازمان نظام پزشکی مسئول هماهنگی، شناسایی ضرورت‌های طولانی مدت و مقلعی و تدابیر آموزشی و درمانی مناسب هستند. مردم انتظار دارند، این نهادها بطور مداوم در تدبیر و تلاش باشند و از تقلید و کارهای کلیشه‌ای، حاشیه‌ای، احساسی و بی‌ثمر بپرهیز کنند. مردم همیشه حق دارند بپرسند در جهت سلامت و پیشگیری از بیماریهای جسمی و روانی چه می‌کنید.

• در پایان چه نصیحتی برای همکاران و دانشجویان دارید؟

در دانشکده‌های پزشکی باید مدیران باتجربه و الگوهای خوب داشته باشیم و معیشت آنها را طوری تنظیم کنیم که بتوانند در آرامش رسالت خود را دنبال نمایند. غیر از شناخت و تدبیر در بیماران، در کار طبابت باید توکل به خداوند و رفتار صادقانه اجتماعی داشته باشیم. الگوهای علمی و اخلاقی نشان دانی است نه گفتنی. مسلماً هنوز کاستی‌هایی وجود دارد. بنابراین دانشجویان باید نقاط ضعف را مد نظر قرار دهند و متعهد باشند در آینده آنها را برطرف نمایند.

در سال ۱۳۵۷ در دانشگاه علوم پزشکی مشهد استخدام شدم و در مرکز درمانی قائم (عج) مشغول به فعالیت شدم. بعد از انقلاب و در اواسط دهه ۶۰ با مدیریت آقای دکتر عزیزی و همکاری اینجانب و چند نفر از همکاران فوق تخصص غدد، رشته غدد و متابولیسم در ایران راه‌اندازی شد. در حدود سال ۱۳۷۹ با کمک سه تن از اعضای هیات علمی فوق تخصص غدد داخلی (دکتر محمدحسن خزاعی، دکتر زهره موسوی و دکتر رباب ابوترابی)، مرکز تحقیقات غدد داخلی و متابولیسم را در محل کوچکی درجذب نهبانی بیمارستان قائم مشهد راه‌اندازی کردم و به عنوان رئیس مرکز مشغول به کار شدم. در حدود سال ۱۳۸۲ این مرکز به محل مناسب‌تری انتقال یافت و در تاریخ ۸۵/۵/۲۵ در جلسه شورای پژوهشی دانشگاه مشهد تصویب و مورد تأیید وزارت بهداشت قرار گرفت (البته متأسفانه بعد از بازنتیجی بنده، این مرکز مجهز و مؤثر تعطیل شد). در سال ۱۳۶۹ عنوان استاد تمام را به دست آوردم و نهایتاً در سال ۱۳۹۰ با ۳۳ سال خدمت بازتنیجی شدم. در طی این ۳۳ سال با دوستان عزیزی همکار و همکلاس بوده‌ام که بیشتر آنها در دانشگاه مشغول و همگی از پزشکان حاذق و با تجربه هستند. از دوستان همکلاسی می‌توانم به آقایان دکتر توحیدی، دکتر تیموراده، دکتر عشقی، دکتر کجویی، دکتر میرزاییان، دکتر آزموده و همچنین خانم‌ها دکتر راشد، دکتر میرصربایی و دکتر نکلو لشاره کم و از همکاران پیشکسوت می‌توانم از آقایان دکتر ناصح، دکتر رادپور، دکتر خدویی، دکتر اصفهانی‌زاده، دکتر فریدحسینی، دکتر معتمدی و دکتر کشوری را نام ببرم.

• از دوران بازنتیجی بریامان تعریف کنید.

خوشحال شدم که پس از بازنتیجی، بعنوان دانشمند برتر سال (۲۰۱۴ میلادی) در عرصه علوم غدد و متابولیسم از طرف ریاست شبکه دیابت و استتورپوز کشور و پژوهشگاه غدد و متابولیسم دانشگاه تهران مورد تقدیر قرار گرفتم. پس از بازنتیجی از دانشگاه بغداد ظهراً به مدت چهار ساعت در مطب مشغول به کار هستم. به همکاری‌های علمی افتخاری با وزارت بهداشت و درمان و دانشگاه مشهد ادامه می‌دهم.

• چه خاطره خوبی از دوران فعالیتتان به عنوان هیأت علمی دانشگاه دارید؟

بهترین خاطرات مربوط به کارهایی است که انجام شده است. به نظر من پژوهش‌هایی که در زمینه کمبود ید با همکاری دانشگاه‌های شهید بهشتی، شیراز، اصفهان و تبریز انجام شد یکی از بهترین خاطره‌های دوران فعالیت‌م است. در این پژوهش مشکل کمبود ید در ایران و بالاخص در استان خراسان مورد بررسی قرار گرفت. در این مطالعه نشان دادیم که شهرهای مشهد، نیشابور و چند شهر دیگر با کمبود ید مواجه هستند. در نتیجه این پژوهش، تهیه نمک پددار کشور لازم‌الاجرا شد و با انجام این کار شیوع گواتر در ایران بسیار کم شد. همچنین طبق بررسی‌هایی که متخصصین آمار انجام دادند با

لغفا به این مقاله از ۱ تا ۲۰ امتیاز دهید.

کد این مقاله: ۶۶۱۵

شماره پیامک مجله: ۳۰۰۰۷۸۲۸

نحوه امتیازدهی: امتیاز- شماره مقاله

نمونه صحیح امتیازدهی (مجموعه امتیاز شما ۲۰ باشد): ۶۶۱۵-۲۰